

Handläggare
Susanna Juvas Hagbjörk
Telefon: 08-508 03 000**Till**
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss av betänkandet Ett fönster av möjligheter

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)", KS 2018/236

Förvaltningens förslag till beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att, till kommunstyrelsen, överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Per Kjellander
StadsdelsdirektörAbdi-Nur Isse
Avdelningschef

Sammanfattning

Regeringskansliet begär svar på remiss av betänkandet Ett fönster av möjligheter - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)", KS 2018/236. Utredningen föreslår bland annat att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen samt att det ska ställas kvalitetskrav på skyddade boenden. Vidare ska förslaget säkerställa att barn i skyddat boende får en säker skolgång, tillgång till hälso- och sjukvård samt en trygg utflyttning.

Förvaltningen är positiv till förslagen om författningsändringarna då detta förbättrar villkoren för barn vid beslut om och under vistelse i skyddat boende. Förvaltningen ser praktiska svårigheter med att till exempel fatta beslut för barnet vid delad vårdnad, speciellt vid akut placering i skyddat boende. Arbetssätt behöver utarbetas och implementeras. Förvaltningen tror även att personalkostnaderna kommer att överstiga de uppskattade kostnaderna. Även de ökade kvalitetskraven kan komma att innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Bakgrund

Regeringen beslutade 24 november 2016 att tillsätta en utredning om stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende med uppdrag att föreslå åtgärder för hur insatsen skyddat boende kan regleras i lag och definieras. Ansvarsfördelningen mellan myndigheter och övriga aktörer behövde förtydligas. Behov fanns även att göra barnet synligt och delaktigt. Utredningens uppdrag var även att ge förslag på åtgärder för att säkerställa rätten till skolgång, hälso- och sjukvård, tandvård, stöd och behandling samt hur insatsen skyddat boende kan ingå i den offentliga statistiken.

Ärendet

Regeringskansliet begär svar på remiss av betänkandet Ett fönster av möjligheter - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)", KS 2018/236 från flera myndigheter och rättsinstanser, regeringen samt organisationer. Remissvar ska lämnas till socialdepartementet senast 15 maj 2018.

Ett fönster av möjligheter beskriver inledningsvis problembilden samt hur utredningen genomförts.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår ändringar i föräldrabalken, socialtjänstförordningen, socialtjänstlagen, skollagen med flera lagar. Nedan redogörs i korthet de författningsändringar som utredningen föreslår. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Utredningen menar att ett stärkt barnrättsperspektiv i skyddat boende innebär att barnet

- är ett eget rättssubjekt
- tas emot oavsett ålder och kön
- får boende med särskild barnkompetens
- får relevant information
- får behov utredas och att insatsen följs upp
- får sina egna stödbehov tillgodosedda
- får hälso- och sjukvård
- får säker skolgång
- är delaktigt i vad som händer
- är skyddat från våld
- får en trygg utflyttning.

Skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen

Utredningen föreslår att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en tillfällig boendeinsats för den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Det

betyder även att socialtjänsten ska utreda, besluta om och följa upp insatsen. Vidare ska insatsen definieras juridiskt.

Utredningens förslag (sid 144 i utredningen) lyder;
” Skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en tillfällig boendeinsats för den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Barn får tas emot i ett sådant boende endast tillsammans med en vuxen vårdnadshavare. Socialnämnden ska sörja för att det finns tillgång till skyddade boenden i tillräcklig omfattning. Insatsen skyddat boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden. Kommunen ska behålla ansvaret för stöd och hjälp åt en enskild som till följd av ett beslut om skyddat boende av kommunen vistas i en annan kommun. En vistelse i skyddat boende ska inte leda till ändrad bosättning.”

Utredningen föreslår ny bestämmelse, 6 kap. 1 a § SoL i vilken skyddat boende blir en boendeinsats för vuxna samt för medföljande barn till en vuxen vårdnadshavare. På så sätt blir socialnämndens ansvar att erbjuda insatsen till enskilda vid behov tydligare, enligt utredningen.

Det ska finnas en särskilt utsedd socialsekreterare för barn och unga som placeras i skyddat boende. Den ansvariga socialsekreteraren ska utreda individens behov, göra en bedömning av om boendet är lämpligt utifrån den enskildes behov och besluta om insatsen. Vård- och genomförandeplaner ska upprättas med samtliga som placeras på skyddat boende.

Socialtjänsten föreslås även få uppdrag att planera för tillgången till permanent bostad samt för fortsatt vård och stöd efter vistelsen i skyddat boende, redan initialt vid barnets placering.

Kvalitetskrav i skyddat boende

Utredningen föreslår att ett skyddat boende ska ha tillräcklig bemanning (dygnet runt) och tillräckliga skyddsanordningar för att kunna erbjuda skydd mot hot, våld eller andra övergrepp. På boenden som tar emot barn ställs ytterligare krav bland annat att de ska vara lämpliga för barn oavsett ålder och kön. Utredningen menar att det är viktigt att hålla ihop familjen samt att ha ett helhetsperspektiv. I boendet ska det även finnas en barnansvarig person.

En enskild verksamhet som driver skyddat boende ska ansöka om tillstånd hos IVO för att få bedriva verksamheten. Kommunen har

dock det yttersta ansvaret för de insatser som ges och har ansvar för kontroll och uppföljning av insatsen.

Barnets tillgång till hälso- och sjukvård och rätt till skolgång

Utredningen föreslår att barn och unga ska, likt andra placeringar utanför hemmet, erbjudas en hälsoundersökning. Barn ska vid behov få tillgång till behandling inom barn och ungdomspsykiatri (BUP).

Om barnet behöver byta skola till följd av vistelsen i skyddat boende, ska socialnämnden kunna besluta om att samtycke endast behövs från en vårdnadshavare.

Utbildning, information och statistik

Utredningen föreslår även att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram en modell för barns umgänge med en misstänkt förövare. Modellen ska utgå från barnets perspektiv och förövarens ansvar för våldet.

Vidare föreslår utredningen att ett nationellt och enhetligt informationsmaterial som riktar sig till barn och unga i skyddat boende tas fram samt att barns vistelse i skyddat boende ska ingå i den officiella statistiken.

Konsekvenser och finansiering

Utredningen menar att föreslagna författningsändringar får både administrativa som ekonomiska konsekvenser för socialtjänsten. Detta med anledning av ökade arbetsuppgifter till följd av utredning, beslut och uppföljning av barnets ärende vid placeringen i skyddat boende, inklusive upprättande av vård- och genomförandeplan. Detta innebär ett ökat behov av personal inom socialtjänsterna. Kostnaderna uppskattas uppgå till 8 000 kronor per ärende. Beräkningen är baserat på att den genomsnittliga vistelsetiden i skyddat boende är kortare än ett år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för analys och kvalitet i samråd avdelningen individ och familj.

Analys av barnets bästa

Ärendet bedöms vara positiv ur ett barnrättsperspektiv då utredningens förslag syftar till att förbättra villkoren för barn i skyddat boende.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens statistik över personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten visar att kvinnor i stor

utsträckning kommer i kontakt med förvaltningens relationsvårdsteam. Under 2017 var det 124 kvinnor och 13 män samt 23 ärenden i vilka kön var okänt.

Ärendet bedöms vara positivt ur ett jämställdhetsperspektiv. Detta då handlingsplanen bidrar till de nationella jämställdhetspolitiska målen; mäns våld mot kvinnor ska upphöra samt ekonomisk jämställdhet, genom att stärka kvinnors ställning på bostadsmarknaden och arbetsmarknaden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslagen om författningsändringarna i betänkandet Ett fönster av möjligheter - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende. Detta då det förbättrar villkoren för barn vid beslut om och under vistelse i skyddat boende. Vidare är det positivt att barn i skyddat boende får tillgång till hälso- och sjukvård, särskilt barn- och ungdomspsykiatri.

Förvaltningen ser fortsatta svårigheter i att säkerställa skolgång för barn i skyddat boende då detta handlar om vårdnadshavarens ansvar och möjligheter att följa barnen till skola även med förändrad lagstiftning.

Vidare ser förvaltningen praktiska svårigheter med att till exempel fatta beslut för barnet vid delad vårdnad, speciellt vid akut placering i skyddat boende. Utredning om båda vårdnadshavarnas, även den våldsutövandes, föräldraförmåga ska då ske parallellt med insatsen och utifrån barnets behov. Samordning av beslut för vårdnadshavaren och barnet/barnen behöver även ske. Hur detta ska ske praktiskt behöver utarbetas och implementeras. Förvaltningen tror att handläggningskostnaderna kommer att överstiga de uppskattade kostnaderna i utredningen.

Förvaltningen anser även att det är positivt att det ställs kvalitetskrav på skyddat boende men ser även att detta kan komma att innebära ökade kostnader för placeringar i skyddat boende för förvaltningen. Vidare önskar förvaltningen att tillgången till skyddande boende, som uppfyller kvalitetskraven, säkerställs innan ändringarna träder i kraft.

Förvaltningen överlämnar tjänsteutlåtandet till nämnden som svar på remissen.

Bilagor

1. Ett fönster av möjligheter – sammanfattning
2. Remiss av betänkandet Ett fönster av möjligheter